

Γιώργος Μαυρογένης

Μόρτ Σεζόν (1972-77)

Γύρω στις δώδεκα τό βράδι
 τ'όσκαγε καί τό τελευταίο τράμ
 π' ἄφην' ἀπό ἕνα φανατικό κάθε φορά
 μπρός ἀπό τό μαγαζί
 πούχε δυό δάχτυλα σκόνη παντοῦ.
 Μέ μία γκαζόλαμπα στό παραμέσα
 κι ἕνα πορτατίφ ἀδύνατο στό παραέξω, μ' ἑφημερίδα.
 Γύρω στις δώδεκα τό βράδι.

Ἐμπαινε μέσα καί καθόταν ἕνας ἄλλος
 πούσφιγγε δάχτυλα χοντρά μέ τέχνη
 καθώς χτένιζαν
 τὰ τελευταία φτερά τοῦ παγωνιοῦ
 πάνω στό χρυσάφι.
 Σήκωνε τότε τό κεφάλι
 μέ τό δεξί τό μάτι κατακόκκινο
 πίσω ἀπ' τό φακό, σά νά χυνόταν
 ὅπως δυό δράμια λυωμένο χρυσάφι στό καλούπι.

Τά χρόνια ἐκεῖνα εἶτανε ὄλο φαρμάκια.
 Στίς ἐκκλησιές τῶν λεωφόρων μέ τά τράμ
 καί στίς ἄλλες τῶν συνοικιῶν
 εἶχ' ἕνα φῶς κίτρινο μέρα νύχτα
 σάν ἐκεῖνο πού βγαίνει κατά τή δύση
 ὕστερ' ἀπό μεγάλη καλοκαιριάτικη βροχή.
 Νωρίς τ' ἀπόγεμα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς
 ἔβγαιν' ὁ Χριστός τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ στούς δρόμους
 ζωγραφισμένος πάνω σέ πανί
 γιὰ νά τόν κλάψουν οἱ ἐπαγγελματίες.
 Ὁ καημένος

Τότε ἡ μάνα μου μ' ἀνέβαζε
 πάνω σέ ξύλινο σκαμνί
 φτιαγμένο πίσω ἀπ' τὰ τείχη
 μέ τούς σταυρούς καί μέ τά χρίσματα
 κι ἔβλεπα τήν περιφορά καλύτερα
 μπρός ἀπ' τό μαγαζί...

ΚΗΠΟΣ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΕ ΠΙΑΝΣΕΛΕΣ

Στό μεταξύ ἡ ἴδια μέ πήρε καί μουδειξε
 τόν ἵπνο πού ἔπαιρνε φωτιά μέ μία δάδα
 καί τό θάνατο πού κρατοῦσε μία σβησμένη
 καθώς ὁ ἕνας ἔσφιγγε τό χέρι τοῦ ἄλλου, σάν ἑραστής

Κι ένα καβαλάρη
 πού ξφτασε, λένε, ξιφομαχώντας ως εδώ
 πιστός μηνύτορας του αυτοκράτορα
 με προγράμματα, με νόμους, με διατάγματα
 Έγινε αδιάφορος μετά από λίγο και αργότερα άμαρτωλός.
 Και κάθε πού αλλάζει ο καιρός
 και τά σύννεφα μελανιασμένα
 σκοτιίζουν τό πρόσωπο του κόσμου σά στίφη βαρβάρων
 τρέμοντας, σκυμμένος και γυρτός
 λέει και ξαναλέει τά ίδια:
 έμένα δέ μ' άρεζε ή Κωνσταντινούπολη
 κι έκανα τάχα τό γενναίο και τόν ύποτακτικό γιά νά τό σκάσω.
 Ουτε οί αυτοκράτορες, ουτε οί άψίδες, ουτε τά κειμήλια.
 Λογάριαζα μονάχ' αυτούς πού φώναζαν
 προτου τους νιίζουν οί άλυσίδες του Κεράτιου κόλπου
 κι άλλους ζωντανούς με τραγιάσκες
 και τά χέρια στίς τσέπες
 πού έκαναν βόλτα στίς προβλήτες
 και στά γραφεία άνεργίας μπροστά
 ή όργάνωναν μιά καταδικασμένη διαδήλωση.
 Είχα μάθει τότε πολλά πράματα.

Δούλεψα σ' όλη τή ζωή μου σά σκυλί.
 Τώρα κατεβαίνω άπ' τίς Σαράντα Έκκλησιές
 τουτο τ' άπόγεμα π' αντιφεγγίζουνε τά τζάμια των παραθύρων
 στό βυσινί τό σπίτι πούγινε βαπόρι
 και στ' άλλα σπίτια τ' άμφιθεατρικά.
 Πενηνταριά χιλιάδες έβαλα στην άκρη
 γιά τήν κηδεία μου, μήν ύποχρεωθώ.

Κι έβλεπα τήν αυγή τό πρόσωπο της ώραιας Παρθένου
 δακρυσμένο κάθε φορά
 ν' άγναντεύει τή θάλασσα
 άπ' τά παράθυρα τ' άνακτόρου του Βουκολέντος.

Μέρες έφύλαγα τους ίσκιους
 Δεκαπενταύγουστο καιρό
 και φεγγάρι δέν είδα.

Μέ τόν Σεπτέμβρη πήραν οί βροχές
 κι ή λίμνη φαίνονταν σταχτιά σάν πέτρα
 έτσι πού, όταν κατέβαινα στον πάτο της
 δέ γινότανε νά βλέπω τά σπίτια της πόλης
 τους δρόμους και τίς περικόσμητες ένδυμασίες
 ανθρώπων έξόριστων
 πού μιλούσαν χαριτωμένα τ' άπογέματα
 γύρω άπ' τό κεντρικό ρολόι της Μητρόπολης.

Μιά εποχή πío ύστερα
 ένα βράδι δώδεκα ή ώρα
 έκρωζαν όλες οί νερόκοτες μαζί
 και βγήκ' ένα φεγγάρι
 κόκκινο σάν αίμα.

Ἄπο παλιά θυμόμουν τ' ἀργυρό μονάχα
 τή μιά μετά ἀπό βροχή
 παραμονές Χριστούγεννα πρωί στίς πέντε χαμένο
 πίσω ἀπ' τὰ ρουμπινένια κεραμίδια
 τ' ὀλοφώτιστου ναοῦ
 τήν ἄλλη πίσω ἀπ' τό τζάμι τῆς γυμνῆς σκοπιᾶς-
 καί βγήκ' ἕνα φεγγάρι κόκκινο σάν αἷμα.

Ἀναριγῆσαν τότε
 οἱ καλαμιές τῆς λίμνης
 κι ἀκουστήκαν φωνές νυκτοφυλάκων.

Κι ἦρθε μέ πέλματα γυμνά
 καί μάτια κόκκινα
 δεμένα μέ κλωστές ἀπό τ' ἀστέρια.
 Κρατοῦσε ἔν' ἄλλο φεγγάρι στά χέρια της, γλυκόμετρο.

Τότε πίσω ἀπ' τό ντεκεδένιο γκαράζ
 ἕνα παρατημένο τοῦ χειμῶνα πουλί
 ἤχηρό καί ἄφαντο
 ἔβγαλε φωνίτσα καί εἶπε:
 ρόδο τῆς ψυχῆς μου χρυσό
 μονάχο σέ δέντρο
 μέ κίτρινα φύλλα φλεγόμενα
 κι ἔρημο
 τρικυμίζει ὁ ἀέρας μέ τά κινήματά σου
 καί τό κρήδεμνο τῶν μαλλιῶν σου τ' ἀστροκέντητο
 θαλασσοδέρνει.

Ἦστερα ἦρθε μέ μιά μύτη γρυπὴ καί μέ δάκνιθους
 φαιώδης καί μικρά παντελῶς
 σάν τήν ποιήτρια Σαπφώ
 στή μνήμη τῶν παπύρων τῆς Ἀλεξανδρείας
 κι ἀρχίνησε νά χορεύει πάνω στίς λάσπες
 ἕναν ἀνόργανο χορό
 ὅπως τὰ ξεραμένα φύκια
 γύρω ἀπ' τὰ πεῦκα, μέ τόν ἀέρα.

Καί νά ψέλνει παράφωνα.

Κι ἕνα ἄλλο μαδημένο πουλί
 πίσω ἀπό ἕναν ἄσπρο τοῖχο
 ἔβγαλε φωνίτσα κι εἶπε:
 ἔτσι, κρατώντας μιάν ἀνθοδέσμη
 θά ξεφύγω τήν Κυριακή πάνω σέ ράγες
 κι ἀστραπιαία θά μικραίνω σά μιά κουκίδα
 κάπου στόν ἑλαφρά κόκκινο
 θαλασσινό ὀρίζοντα.

Καί τό πρωί ὁ ἥλιος σάν τρίχινο πανί.

Ήτανε λυρικός τενόρος
 Ξω απ' τό Μπεξεστένι ό κύριος Ταχτσής
 Εκεί πού είχαν γίνει οί φασαρίες τό '36
 και κεί κοντά πού εΐτανε τά μπακιρτζίδικα
 πλάι στην Κόκκινη εκκλησιά.
 Μακρόσυρτες μέρες τή μιά μέ ήλιο
 τήν άλλη μέ βροχή κι οί δρόμοι κατεβάζανε νερά καφέ
 και οί τρούλοι όλων τών εποχών
 σά τσόφλια από μύδια στην άκρογιαλιά.
 Τόσα πολλά νερά αίωροῦνταν.
 Αίωροῦνταν και τά μάτια μιανής
 πού εΐτανε τσιτωμένα προς τούς κροτάφους
 και ή ψυχούλα της εΐτανε δοσμένη
 σ' ένα λιγνό και κοκαλιάρη ανατολίτη
 πού τήν έβαζε νά κοιτάζει βιβλία ζωγραφισμένα μέ όνειρα
 και σ' έναν μέ καμπαρντίνα σκούρο μπλέ.
 Και τότε εΐτανε πού έφυγε
 σέ μιά πόλη μέ βουνό πού κάθε βράδι
 έχει δέν έχει σύννεφα
 τινάζονται απ' τήν κορφή του άστραπές.
 και τή φωτίζουν μ' ένα χρώμα ρόζ δωματίου.
 Τά χαράματα είναι κι ένα άσημοπράσινο
 πίο πολύ κοντά στό σταθμό τών τρένων.
 Χρώματα του καλού ζωγράφου Ντέ Κύρικο
 πού όλα τάκανε έρημα
 κι άς γεννήθηκε σέ κείνο τό πολύβουο λιμάνι.

Τώρα

κάνω επίκληση στοῦ πάνω και του κάτω κόσμου τούς θεούς
 στοῦς μάστορες του λόγου τούς δικούς μας και τούς ξένους
 σ' αὐτούς πού ζήσανε, σ' αὐτούς πού ζοῦνε και στοῦς μελλούμενους
 στοῦς τεχνίτες της πέτρας, στοῦς επαγγελματίες
 σ' ὄλους πού κυκλοφόρησαν σέ πόλεις και χωριά
 άρχαία, μεσαιωνικά, αναγεννησιακά, νεώτερα
 προκατοχικά, κατοχικά, μετακατοχικά
 και είδανε στό χῶμα σά λάβα
 νά κατακυλάνε κόκαλα
 και τᾶδανε νά μπαίνουν μέ τάξη σέ τάφους
 γνωστών και άγνωστων νεκροταφείων της Εδρώπης και άλλου
 κάνω επίκληση, λέγω
 νά τούς έρθει ένα ρίγος
 πού θ' άντικρύσουν τή ρωγμή πού φεύγει από τό μάτι του Χριστου
 του Παντοκράτορα τών Βλαχερνών στην "Αρτα
 σάν άστραπή επάνω σέ βουνό.
 "Όχι ένα ρίγος πού δέν στέκει
 αλλά ένα ρίγος πού φέρνει ή ματιά της Περιβλέπτου
 και ή γαλήνη τών βοσκῶν και τών ψαράδων
 σ' εκείνου του κενόδοξου Δομήτιου τή Βασιλική
 και ή χρυσή βροχή στό θέατρο για τίς πεταλούδες
 κοντά στη θάλασσα.
 Προτου τά πάντα γίνουν χίμαιρα.

Θλιβερά σκοτάδια τῆς Μακεδονίας
 μέσα σέ κύματα ἡμίγλης νυχτερινά
 πνιγμένα στή μυρωδιά τῶν καμένων ξύλων, τό χειμώνα.
 Μέσ στους καπνοῦς πού φεύγουν ψηλά τά βράδια
 μέσα στή γκριζα ὑγρασία πού δέ φεύγει ὡς τ' ἀπόγεμα
 μέ δύο τρία φωτάκια ἠλεκτρικά
 σέ ξεραμένες κολῶνες.

Ἄλλοτε πάλι σέ ποτάμια πράσινα ἢ καστανά

θλιβερά σκοτάδια τῆς Μακεδονίας
 ἄλλοτε δίπλα στή θάλασσα καί τόν οὐρανό
 μέ ζεστόν ἀφρισμένο νοτιά
 μέ τραπεζάκια στρόγγυλα σέ τρία πόδια.

Ἄλλοτε κάτω ἀπ' τά φυλλώματα τοῦ φθινοπώρου

μέσα σέ λάσπες καί σέ βροχές
 μέσα σ' ὑγρούς μπαχτσέδες μέ λωτούς
 καί φωτεινές σταλαγματιές ἀπό τό ὕψος τοῦ Παγγαίου
 σάν ἐκθεση βασιλισσῶν.

Θλιβερά σκοτάδια τῆς Μακεδονίας

μέ τ' ἀντίσκηνα προσφύγων καί στρατιωτῶν
 στή μάταιη καί ἀσημωτή ταινία τῶν ποταμῶν
 Νέστου, Στρυμόνα, Ἄξιου καί Γαλικοῦ
 πού πάνε ὅσο μποροῦνε πιο ἀργά
 σέ παγωμένες ἀκτές μέ γλάρους
 γεμάτες ρόδα στους οὐρανοῦς.

ΜΥΘΙΚΗ ΕΠΙΝΑΣΤΑΣΗ

Φαντάσθηκε πώς εἶτανε μιά μέρα γιά ποιήματα
 γιατί κατά τίς ὥρες τοῦ πρωينوῦ
 ἄρχισε νά φυσάει ἐν' ἀεράκι
 μέ κέντρο τή ξερή σκυιά
 στήν ἀλλή τοῦ σπιτιοῦ πού ἐρημώθηκε
 ν' ἀνοίγουν οἱ τεράστιες πόρτες τῶν καπνομάγαζων
 μέ τίς μαρμαρένιες παραστάδες καί τ' ἀετώματα
 τά ἐκατόν πενήντα τόσα παράθυρα τοῦ Διοικητηρίου
 καί οἱ παπαροῦνες ὅλων τῶν ἀγρῶν γύρω στήν πόλη
 ν' ἀνοίγουνε.

Κατά τό μεσημέρι ἔπιασε ψιλή βροχή
 ἀπ' αὐτές πού κατεβάζουνε σιγά σιγά τίς λάσπες
 ὅπως τό καταπίτι τοῦ καφέ στό φλυτζάνι.
 Φαντάσθηκε πώς εἶτανε μιά μέρα γιά ποιήματα.

Ἀπόμεινε τόσο μονάχη
 ὅσο τό μαυροπούλι στό σιτοβολώνα
 πετώντας χαμηλά μετά τό θερισμό.

Ἐκλείσαν κι οἱ παπαροῦνες πρὸς τό βράδι
 καί φέρανε τόν ὕπνο

Γιώργος Μαυρογένης

ΜΟΡΤ ΣΕΖΟΝ: Ἔτσι ἄκουσα νά λένε παλιοί τῆς Θεσσαλονίκης τήν ἐποχή μετά τά Χριστοῦ-
 γεννα πού λιγότευαν πολύ οἱ δουλειές.

Φαιώδης καί μικρά παντελῶς: δέξ στα σχόλια γιά τή Σαπφώ πού σώθηκαν σέ παπύρους.